

PROVINCIE
FLEVOLAND

Statenconferentie

Zo doen we dat in Flevoland!

In deze informatiebrochure treft u het programma, de biografieën van de sprekers en achtergrondinformatie ter voorbereiding op de Statenconferentie op 3 en 4 april 2024.

Informatiebrochure

Statenconferentie 3 en 4 april 2024 ‘Zo doen we dat in Flevoland!’	
Aanvang	09:30 uur
Check-in	De griffie regelt de check-in voor u.
Locatie	Woudschoten Hotel & Conferentiecentrum Woudenbergseweg 54 3707 HX Zeist www.woudschoten.nl
Vervoer	U dient zelf voor (carpool) vervoer te zorgen richting conferentie Woudschoten.
Kledingadvies	Goede (sportieve) schoenen, vrijetijdskleding (ook voor avondactiviteit buiten, evt. handschoenen/muts voor de koukleumen onder ons)
Catering	De catering (ontbijt, lunch, diner) is conform de door u aangegeven voorkeuren doorgegeven aan de accommodatie. Borrel: vanaf 22:00 uur (buitenlands gedestilleerd voor eigen rekening) Ontbijt: vanaf 07:00 uur

Programma woensdag 3 april

Programma woensdag 3 april		
Samen aan de slag met vergadermores, informatie, kaderstellen enoefenen met de BOB		
3 april	Vergadermores en informatie	
09:30-10:00	Inloop (en koffie/thee)	Coffee Corner woudvleugel
10:00-10:30	Welkom en kennismaken	Zaal 29, woudvleugel
10:30-12:30	Aan de slag met de werkgroep routekaart PS: (on)geschreven vergadermores Een spiegel en een bestemming	The Big MO Zaal 29 Ymkje Leijstra Zaal 27/28 woudvleugel
12:30-13:30	Pauze voor lunch	
13:30-14:45	Aan de slag met de werkgroep routekaart PS Op pad van A naar B	Ymkje Leijstra Zaal 27/28 woudvleugel
14:45-15:00	Pauze, college schuift aan	
15:00-16:00	Actieve informatieplicht	Prof. mr. Geerten Boogaard Zaal 27/29 woudvleugel
16:00-17:30	Workshop actieve informatieplicht ‘Op weg naar een nieuw handvest actief informatie delen’	Elisabeth van den Hoogen met griffiers Zaal 27/28 en subzalen 25, 29 en coffee corner woudvleugel
17:30-18.00	Vrije tijd	
18:00-19:30	Diner	Restaurant
19:30-20:00	Vrije tijd	
20:00-22:00	Avondactiviteit Indien het weer het toelaat in de buitenlucht	Oxygen Comfortabele schoenen en (warme) kleding Verzamelen bij hoofdingang
22:00	Borrel	Villa Lounge

Programma donderdag 4 april

Programma donderdag 4 april		
Samen aan de slag met vergadermores, informatie, kaderstellen enoefenen met de BOB		
4 april	Kaderstellen en oefenen met de BOB	
07:00-09:00	Ontbijten Uitchecken (uiterlijk 09:00)	Atrium restaurant Zaal 17 gereserveerd als garderobe voor koffers en jassen
09:00-09:15	Buiten verzamelen	Hoofdingang Comfortabele schoenen en (warme) kleding
09:15-09:45	Buitenactiviteit	Oxygen, outdoor veld
09:45-10:00	Inloop en koffie	Coffee corner, woudvleugel
10:00-10:45	Kaderstellen: hoe doe je dat in een concreet dossier? De RLI neemt ons mee in een lopende adviesaanvraag rondom ‘Systeemfalen’ met daarin onder meer de oproep aan bestuurders een actieve rol te nemen aan de voorkant van beleidstrajecten. Daarna is er aandacht voor het advies ‘samen werken: kiezen voor toekomstbestendige bedrijventerreinen’ met onder meer aandacht voor de mogelijke rol van een provincie.	Drs. Krijn Poppe, raadslid RLI Evert Nieuwenhuis, projectleider Zaal 29 woudvleugel
10:45-11:00	Pauze	Coffee corner, woudvleugel
11:00-12:30	Trainen met de BOB In groepen	Debatinstituut.nl met: Roderik van Grieken Geert-Jan Procee Arthur Noordhuis Roderik van den Bos Zaal 29 en subzalen 25, 27 en 28 woudvleugel
12:30-13:30	Pauze voor lunch	Coffee corner, woudvleugel
13:30-15:00	Trainen met de BOB In groepen	Debatinstituut.nl Zaal 29 en subzalen 25, 27 en 28 woudvleugel
15:00-15:30	Sluiting en borrel	Villa Lounge

Biografie Elisabeth van den Hoogen

Elisabeth van den Hoogen

Elisabeth van den Hoogen is voor u geen onbekende; zij was al eens onze dagvoorzitter tijdens de Statenconferentie op 15 november 2023 te Urk.

Elisabeth (54) woont in Soest en leidt alweer ruim 23 jaar bijeenkomsten in het publieke domein. Ze heeft haar hart met name verpand aan de wereld van gemeenten en provincies. Zo leidt ze bijna alle congressen van Binnenlands Bestuur. Elisabeth is Jurist; ze studeerde af in Staats- en Bestuursrecht op het onderwerp fractiediscipline.

Na haar studie werkte ze 25 jaar als (politiek-) radioverslaggever voor regionale omroepen, waaronder 7,5 jaar freelance voor Omroep Flevoland en BNR Nieuwsradio. Ondertussen ontwikkelde zij zich als ‘debatdame’.

Elisabeth probeert altijd nieuwsgierig te zijn, vraagt door als het moet, luistert met aandacht en geeft comfort en luchtigheid waar dat kan. Geef Elisabeth een microfoon, een maatschappelijke of politieke kwestie, een volle zaal en ze is gelukkig. Elisabeth speelt piano maar is na zes jaar les pas bij boek twee, zingt bij het smartlappenkoor in Amersfoort en is bestuurslid van de sociaal-culturele vereniging Artishock in Soest.

Website: [Debatdame | Elisabeth van den Hoogen](#)

The BIG MO

The Big Mo verzorgt sinds 2004 theater op maat. Zij geloven in dat creativiteit van ons allemaal is en dat iedereen beschikt over de mogelijkheid om bij te dragen aan het proces waarin groepen en individuen tot nieuwe ideeën kunnen komen. Daarbij zijn de voorstellingen interactief, en onze workshops gericht op het delen van de technieken die improvisatie en creatief samenwerken mogelijk maken.

Door voorstellingen op maat te spelen op congressen, een middelbare school of een productpresentatie ontdekte The Big Mo dat de flexibiliteit van improvisatietheater volop mogelijkheden bood om de voorstellingen volledig op maat te maken. Improvisatietheater is altijd actueel en kan inspelen op wat er leeft onder de mensen in de zaal. The Big Mo gebruikt theater hierbij als middel tot gesprek, educatie, voorlichting of lekker ter ontspanning en vermaak.

Improvisatie betekent dat er ook altijd een element van samenwerking met het publiek in de voorstellingen zit. Van korte gesprekken met mensen in de zaal als inspiratie voor scènes tot en met vrijwilligers die meespelen op het podium onder vakkundige begeleiding van acteurs.

Als theatergroep combineren ze graag verschillende stijlen. Cabaret en comedy zijn daar zeker belangrijk in, maar ook terugspeeltheater of trainingsacteren maken deel uit van het repertoire.

Website: [The Big Mo; Improvisatietheater op maat voor bedrijven en scholen](#)

Ymkje Leijstra

Spreker Ymkje Leijstra is een ervaren manager, slechtzien cultureel antropoloog en bovenal Drs. in anders! Ze helpt organisaties te veranderen vanuit inclusief leiderschap. Verandering in de samenleving en in organisaties blijft en diversiteit neemt alleen maar toe: diversiteit aan generaties die samenwerken, aan leefstijlen, diversiteit tussen teams of diversiteit qua verandertempo. Diversiteit geeft kracht aan innovatie maar dat gaat vaak niet vanzelf. Ymkje helpt organisaties die worstelen met “anders” in tijden van “steeds weer anders”. Ymkje reist met leiders mee in hun zoektocht hoe je in tijden van transitie en cultuurverandering goede gesprekken voert, gedoe aangaat en tot gedragen besluiten komt.

Ymkje neemt je mee in de wereld van deep democracy en transitie management en gebruikt in haar verhaal haar persoonlijke transitie naar slechtziende als illustratie van hoe veranderen werkt in organisaties en hoe inclusief leiderschap daarbij helpt. Ymkje ontroert en inspireert. Verwacht diep filosofisch en praktische rijtjes. Ze werkt graag interactief, stelt nieuwsgierige vragen, weet ingewikkelde patronen te ontwarren, houdt een spiegel voor, deelt incongruenties die verandering in de weg staan en reikt leiders praktische methoden aan waarmee ze zelf aan de slag kunnen.

Ymkje wist al op jonge leeftijd dat ze slechtziend zou worden. Dit gaf haar een ‘pluk de dag’ mentaliteit. Ze reisde de wereld over en werd op haar 23^e, naast haar twee studies culturele antropologie en algemene sociale wetenschappen, shopmanager bij een reisbureau. Maatschappelijke veranderingen, zoals de effecten van de digitale transitie op de reiswereld, intrigeerden haar.

Ze maakte na haar afstuderen, de overstap naar de wereld van onderzoek en advies binnen het veiligheidsdomen van de overheid. Reizen, cultuurverandering en ondernemen zijn nog altijd haar passies. Inmiddels heeft ze haar eigen bedrijf ‘de leiderschapsreiziger’. Hiermee helpt ze organisaties bij het versterken van leiderschap in tijden van verandering.

Ze deed diverse opleidingen, van BOA tot Agile Leadership, maar ze heeft zich voornamelijk ontwikkeld op het gebied van groepsdynamica, teamontwikkeling en transitie management. Ze is geaccrediteerd level 4 Deep Democracy facilitator. Ze gelooft heilig in het combineren van mentale en fysieke uitdagingen en in werken in de natuur.

Website: [Spreker Ymkje Leijstra | Lezingen over inclusief leiderschap | Athenas.nl](https://www.sprekerymkjeleijstra.nl)

Geerten Boogaard

Geerten Boogaard is Hoogleraar decentrale overheden en bekleedt in die hoedanigheid de [Thorbeckeleerstoel](#). Deze leerstoel wordt gefinancierd door de Stichting Professor Mr. J.R. Thorbecke Leerstoel en heeft als leeropdracht de decentrale overheden als bestuurlijk, politiek en juridisch systeem. Daarnaast is hij als docent staats- en bestuursrecht verbonden aan de afdeling staats- en bestuursrecht.

Geerten Boogaard studeerde tot 2004 in Leiden Staats- en bestuursrecht en Rechtsfilosofie en -methodologie. Na zijn afstuderen werkte hij twee jaar als procesvertegenwoordiger bij het Centrum Indicatieinstelling zorg. Daarna werkte hij als docent-onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam alwaar hij in 2013 promoveerde op de constitutionele rol van de rechter. Sindsdien is hij verbonden aan Leiden en doet hij onderzoek naar de constitutionele rol van de rechter, lokale democratie & decentralisatie en het narratieve staatsrecht.

Onderzoeksterreinen

- Constitutionele rol van de rechter
- Decentralisatierecht
- (Lokale) democratie
- Narratief staatsrecht

Website: [Geerten Boogaard - Universiteit Leiden](#)

Krijn Poppe

Krijn Poppe (1955) groeide op op een akkerbouwbedrijf in Flevoland en studeerde bedrijfseconomie in Amsterdam en Rotterdam. In 1981 ging hij aan de slag bij het Landbouw Economisch Instituut (LEI), de voorloper van het huidige Wageningen Economic Research (WeCR). Hij werd al snel verantwoordelijk voor rapportages over inkomensontwikkeling en effecten van beleid. Hij vertegenwoordigde jarenlang Nederland in het Europese Bedrijven-Informatienet (FADN) waarin de EU gegevens van 80.000 bedrijven laat verzamelen. In zijn eigen onderzoek richtte hij zich vooral op de bestuurlijke informatiekunde, zoals de standaardisatie in agrarische accountancy, milieuverslaggeving, de introductie van het Mineralen Aangifte Systeem MINAS en platformen voor data-uitwisseling. Als lid van het management van het LEI en WeCR droeg hij bij aan de vernieuwing van het instituut waarbij nieuwe terreinen rond consumentenonderzoek, ketenonderzoek en ICT werden ontgonnen. Ook internationaliseerde het instituut afgelopen 40 jaar sterk. Poppe leidde zelf vele Europese onderzoeksprojecten, o.a. over de concurrentiepositie van de Europese voedselindustrie, de rol van coöperaties in de 27 EU landen en het ontwerp van een platform voor onderzoek naar voeding, leefstijl en gezondheid. Hij was lange tijd secretaris-generaal van de Europese Associatie van Agrarische economen en is nu secretaris van de stichting die de wetenschappelijke bladen van de beroepsvereniging uitgeeft.

Afgelopen jaren concentreerde hij zich als boegbeeld van het instituut op beleidsadvisering en was enige tijd bij het Ministerie van LNV gedetacheerd als Chief Science Officer. Hij droeg in Brussel bij aan meer aandacht voor het Agrarisch Kennis- en Innovatiesysteem en bepleitte uitbreiding van het landbouwbeleid tot voedselbeleid, zodat ook andere partijen in de keten op prestaties worden aangesproken. Binnen Wageningen UR leidde hij multidisciplinaire onderzoeksprogramma's over transitie en over veerkracht. Krijn Poppe is een veelgevraagd spreker voor divers publiek en een actief gebruiker van sociale media voor communicatie van onderzoeksresultaten en economische inzichten.

Website: [De landbouw verandert \(kijpoppe.blogspot.com\)](http://kijpoppe.blogspot.com)

Biografie Roderik van Grieken

Roderik van Grieken

Roderik is één van die mensen die van zijn passie zijn werk heeft weten te maken. Na zijn afstuderen aan de Universiteit Leiden (Rechtsgeleerdheid) richtte hij in 1998 het [Nederlands Debat Instituut](#) op. Sindsdien treedt hij op als dagvoorzitter, debatleider of moderator en coacht hij professionals op het gebied van overtuigingskracht. Daarnaast geeft hij commentaar op radio en televisie over politieke debatten en schrijft hij opiniestukken, artikelen en boeken. En hij verzorgt interactieve lezingen. Allemaal rondom het thema retorica. Sinds juni 2022 zit Roderik namens D66 in de gemeenteraad van Hilversum. Hij werd dat jaar in Hilversum direct verkozen tot ‘Politicus van het jaar’.

Website: [Over Roderik - Roderik van Grieken](#)

Basis model Lewis gespreksmethode

Achtergrondinformatie: Uitleg methodiek deep democracy

A) Het basis model van de Lewis gespreksmethode

1) VERZAMEL ALLE INVALSHOEKEN

Nodig iedereen uit om zijn of haar mening, idee en invalshoek te delen. Let op, dus ook de ideeën die haaks staan op die van jou! Dit vraagt om een onbevooroordeelde, luisterende houding. Natuurlijk heb je zelf ook vaak een mening, die mag je ook geven, maar je laat tegelijkertijd duidelijk zien dat je jezelf van je eigen referentiekader en voorkeuren kunt losmaken. Met werkelijke interesse luisteren naar de ideeën van anderen. Alle invalshoeken doen er toe. Open en neutraal.

2) ZOEK ACTIEF NAAR HET ALTERNATIEF

Zoek actief naar de afwijkende mening. Terwijl we ideeën met elkaar delen, tekenen zich vaak enkele voorstellen af. De neiging is om met deze voorstellen mee te gaan en tot besluitvorming over te gaan. Niet in Deep Democracy. Hierbij vraag je expliciet of iemand nog een heel ander idee heeft. Je zoekt actief naar de afwijkende mening, het alternatief.

3) VERSPREID HET ALTERNATIEF

Voorkom dat mensen alleen komen te staan door te vragen wie zich enigszins herkent of kan verbinden aan het nieuwe voorstel. Wanneer iemand een nieuw perspectief inbrengt, is de kans aanwezig dat deze wordt ontvangen met gelach of gezucht; 'heb je hem weer', of 'we waren bijna rond!'. Voorkom dat mensen alleen komen te staan door te vragen wie zich enigszins herkent of kan verbinden aan het nieuwe voorstel. Wanneer na een goede exploratie en herhaling van deze eerste drie stappen het duidelijk is dat er een aantal voorstellen zijn, worden deze ter stemming aan de groep voorgelegd. Bij een unanieme meerderheid, breng je het voorstel in de praktijk. Wanneer er een heel verdeelde stemming is, ga je terug naar stap 1 en vraag je iedereen goed en helder te lobbyen voor zijn of haar keuze om zo meer helderheid te krijgen in de waarde van de verschillende opties. Wanneer er een duidelijke meerderheid is, ga je naar stap 4.

4) VOEG DE WIJSHEID VAN DE MINDERHEID TOE

In deze stap gaan we de personen langs die hun voorkeurs-stem hebben verloren. Allereerst erkennen we dat het niet fijn is dat je niet 'krijgt' wat je graag wilt. Daarna vragen we hen wat ze nodig hebben om met het meerderheidsbesluit mee te gaan.

Deze minderheidswijsheid wordt vervolgens toegevoegd aan het meerderheidsbesluit. Het gekozen voorstel, met de aanvullingen van de minderheid, breng je opnieuw in stemming. Mocht het niet lukken om de stemming na zo'n maximaal drie keer rond te krijgen, is de kans groot dat er onder water iets speelt wat het proces blokkeert. Iets wat belangrijk is om te zeggen, maar niet wordt uitgesproken. Vaak heeft dit te maken met emoties, (onbewuste) onderliggende dilemma's en/of tegenstellingen. Dit is het teken om naar stap 5, bijvoorbeeld een gesprek op voeten, over te gaan.

Gesprek op voeten

B) GESPREK OP VOETEN

WAT IS HET?

Een gesprek op voeten is een gespreksvorm waarbij je al lopend door de ruimte met elkaar in gesprek gaat. Zeker de eerste keer kan dat een beetje vreemd en onwennig zijn, maar als mensen eenmaal gewend zijn aan de vorm willen ze vaak niet meer anders. Het is een actieve dialoogvorm die wij gebruiken om snel verschillende invalshoeken in een groep mensen boven water te krijgen en iedereen actief in het gesprek te betrekken.

Het idee is dat een persoon een standpunt of mening naar voren brengt en daarbij een vrij plekje in de zaal zoekt. Iedereen die zich aangesproken voelt door dat idee of standpunt, gaat achter de inbrenger staan. Ben je het er niet mee eens, dan zoek je een andere plek op. Een ander iemand brengt iets naar voren, waardoor de hele groep in beweging komt en mensen opnieuw hun positie kiezen. Zo maak je heel zichtbaar welke standpunten door veel mensen gedeeld worden en wat andere en afwijkende meningen zijn, die wellicht juist interessant zijn om te onderzoeken.

Het mooie aan de techniek is dat iedereen zich door middel van zijn of haar voeten ‘laat horen’. Ook de mensen die zich niet zo snel in een gesprek mengen. Het is een beweeglijke, vrije, vaak humorvolle werkvorm. En... niemand zakt in. Uiterst geschikt voor de after lunch dip. Het is een techniek die je goed en doeltreffend kunt gebruiken met groepen van 10 tot 150 mensen of meer. Tijdens de discussie op voeten zul je merken dat je het met meerdere opmerkingen eens kunt zijn. Je mag jezelf dan ook tegenspreken... je kunt immers meerdere dingen tegelijkertijd vinden.

HOE WERKT DEZE DIALOOGVORM?

- Iedereen staat in een kring. Leg de werkwijze uit. Open het gesprek, herhaal de vraag of het onderwerp.
- Degene die iets wil zeggen, stapt naar voren en plaats zijn opmerking, geeft zijn/haar mening.
- Iedereen die zich hierin herkent gaat erachter staan. Iedereen die iets anders vindt, gaat ergens anders staan. Dit herhaalt zich gedurende het hele gesprek.
- Zorg dat je meningen geeft. Vragen stellen ter verduidelijking mag. Maar maak van de vragen die eigenlijk een statement zijn, maar gewoon een statement.
- Je mag jezelf tegenspreken. Het is geen ‘Lagerhuis’. Geen debat met winnaars en verliezers. Maar een exploratie naar alle verschillende invalshoeken, meningen, gedachten en emoties.
- Hou geen heel betoog met meerdere standpunten. Dan weten we niet waar we achter moeten gaan staan. Knip wat je wilt zeggen in verschillende statements die je telkens vanaf een andere fysieke plek stem
- Wil je liever niets zeggen? Zorg dan dat je flink in beweging blijft. En/of je verstopt in een groepje. Want als je ergens alleen staat kan het zijn dat de begeleider van het gesprek op voeten naast je komt staan en je vraagt om eens hardop te denken.

WANNEER STOP JE?

- Wanneer de groep neigt naar het nemen van een beslissing. Dit zie je doordat er een grote groep mensen achter iemand staat. Benoem dit en gebruik stap 4 om de wijsheid van de minderheid toe te voegen. Dus vraag mensen die niet bij de grote groep staan: ‘Wat heb je nodig om je bij hen aan te sluiten?’ Hiermee kan het gesprek op voeten afgelopen zijn, of verder gaan met een ander (vaak verdiepend) onderwerp.
- Wanneer tegenstellingen zichtbaar worden en de groep in herhaling valt doordat de groepsleden rond de twee polen heen blijven draaien, is het tijd om over te gaan naar stap 5. Dit kun je staand doen, of je kunt weer gaan zitten.
- Wanneer er een verandering in energie is: het gesprek gaat door, maar mensen bewegen niet meer. Dan kun je voorstellen om het gesprek staand in een cirkel of zittend voort te zetten.

AANVULLENDE INFORMATIE?

Er zijn nog meer methodieken. In het bovenstaande is de basis weergegeven + één van de methodieken die we op 3 april gaan toepassen. Indien u meer informatie wenst horen we dat graag. Of kijk op deepdemocracy.nl

Actieve informatieplicht

Achtergrondinformatie: actieve informatieplicht

WAT IS HET?

De actieve informatieplicht is de plicht van het college om *uit zichzelf* aan PS alle inlichtingen te geven die nodig zijn bij de uitoefening van de PS-taken (art. 167, lid 2 Provinciewet). De wetgever maakt geen onderscheid in de verschillende rollen van de Staten, dus deze plicht geldt voor de kaderstellende, de controlerende en de volksvertegenwoordigende rol van PS. Over de invulling kunnen GS en PS afspraken maken. De wetgever heeft bewust gekozen voor een open formulering wat uitnodigt voor een gesprek en nadere structurele afspraken. In den lande leidt dit tot bijvoorbeeld het vaststellen van een handvest, protocol, intentieverklaring etc.

WAT IS IN HET VERLEDEN AL GEDAAN

In april 2013 zijn afspraken gemaakt over de invulling van de actieve informatieplicht van het college. Die zijn indertijd vastgelegd in het handvest actieve informatieplicht Flevoland 2013 en later als bijlage aan het reglement van orde toegevoegd. In 2021 is het reglement van orde geactualiseerd. Uit het bijbehorende statenvoorstel valt op te maken dat de bedoeling was het handvest actieve informatieplicht te laten vervallen. Recent is geconstateerd dat dit voornemen in juridische zin niet is geconcretiseerd, omdat de intrekking niet expliciet is opgenomen in de besluittekst. De tekst van het handvest vindt u [hier](#).

WAT ZEGT DE RANDSTEDELIJKE REKENKAMER OVER HET HANDVEST UIT 2013

In 2019 heeft de Randstedelijke Rekenkamer onderzoek gedaan naar besluitvorming en informatieverstrekking bij complexe opgaven. In [het rapport](#) wordt het volgende gezegd over het handvest actieve informatieplicht:

“Het gebruik van Statenmededelingen is een onderdeel van de afspraken die gemaakt zijn in het Handvest Actieve Informatieplicht. Dit Handvest is in 2013 vastgesteld door PS, naar aanleiding van een motie. Deze motie kwam voort uit het rapport over de procesgang met betrekking tot Oostvaarderswold. Eén van de conclusies uit het rapport was dat er in Flevoland geen generieke afspraken bestonden met betrekking tot het informeren van PS. Het doel van het Handvest was om met een concreet kader duidelijkheid te scheppen over de invulling van de actieve informatieplicht door GS. In het Handvest is o.a. opgenomen dat de inlichtingen die GS aan PS moeten verstrekken in ieder geval betrekking heeft op informatie waartoe PS bevoegd zijn een beslissing te nemen. Daarnaast worden PS geïnformeerd over belangrijke besluiten die GS op grond van hun bestuursbevoegdheden hebben genomen en over de voortgang en/of belangrijke ontwikkelingen in de beleidsdossiers. Informatieverstrekking vindt in principe langs twee lijnen plaats: de reguliere lijn via de stukken die worden geagendeerd in commissie en PS, en de ad hoc- informatieverstrekking (‘waan van de dag’, actualiteit, spoedzaken). De laatste categorie dient ‘zoveel mogelijk in het format van de mededeling te worden gegoten’. Bij de vaststelling van het Handvest, besloten PS tevens het Handvest in 2014 te laten evalueren door het presidium. Dit voornemen wordt vervolgens gewijzigd: evaluatie zal plaatsvinden na de verkiezingen van 2015. Deze evaluatie heeft echter niet meer plaatsgevonden. Hiervoor bleek in het seniorenconvent geen animo te zijn, aldus de griffie. Inmiddels is het Handvest niet meer helemaal actueel. Vooralsnog staat een actualisatie niet op de planning”.

OPDRACHT PROCEDURECOMMISSIE

Op grond van de opdracht van de procedurecommissie (17 juli 2023) om de door Statenleden ervaren knelpunten rondom informatievoorziening te inventariseren, is een vragenlijst uitgezet.

Hieronder treft u een overzicht van de reacties op de uitgezette vragenlijst actieve informatieplicht:

Vraag: Vindt u dat het college de Staten voldoende en tijdig informeert en daarmee op een goede wijze invulling geeft aan zijn actieve informatieplicht, en zo nee, kunt u daarvan voorbeelden geven?

- De timing van de informatie kan beter (is vaak erg laat).
- De mogelijkheid om een zienswijze in te brengen bereikt PS laat.
- Informatie over externe relaties en bestuurlijke werkverbanden komt niet tijdig en is niet actief genoeg.
- De Uitvoeringsagenda wordt wel gedeeld, maar is ongeschikt als sturingsinstrument voor PS (niet concreet, geen koppeling aan de vergaderplanning van PS).
- Het college deelt te weinig informatie.
- Er kan veel meer informatie worden verstrekt over het IPO.
- Soms komen er erg uitgebreide stukken naar ons toe op zeer korte termijn. Zulke uitgebreide stukken zouden we in het vervolg graag eerder ontvangen (indien mogelijk).
- Soms is er sprake van heel gedetailleerde informatie die ons niet helpt op hoofdlijnen te sturen. Dat is natuurlijk op verzoek van sommige statenleden, maar is niet altijd helpend.

Actieve informatieplicht

Achtergrondinformatie: actieve informatieplicht (vervolg)

Vraag: Vindt u het wenselijk om afspraken te maken met het college over de invulling van de actieve informatieplicht, en zo ja, heeft u suggesties voor dergelijke afspraken?

- Over de termijnen van aanleveren/verstrekken.
- Over snelle beschikbaarstelling (als daarom wordt gevraagd).
- Zie aangenomen motie 'consultatie, participatie en communicatie' ([April 2021](#)).
- Het gaat om de attitude van niet informeren of stukken toesturen, dat moet veranderen.
- Expliciet aandacht vestigen op beschikbaar gestelde informatie.
- Koppeling tussen Uitvoeringsprogramma college en lange termijn agenda PS.
- Over belangrijke onderwerpen afspraken maken, met daarnaast een algemene inspanningsverplichting.
- Een informatieve bijeenkomst voor bv woordvoerders kan helpen om Statenleden juist en tijdig te informeren. Voorbeelden zijn de Coronapandemie en de stikstofcrisis.
- Het doel is dat PS juist en tijdig wordt geïnformeerd. Dit is niet een onderdeel van de BOB procedure. Dan ontstaat ook niet de verwarring dat PS er op redelijke termijn een besluit over gaat/mag nemen.
- Stukken waaraan een deadline zit willen we sowieso graag zo snel mogelijk ontvangen, zodat we als Statenleden genoeg tijd hebben om onze controlerende en sturende taak uit te voeren, en dat besprekingen niet “gehaast” hoeven zijn vanwege een deadline vanuit het Rijk.
- Suggestie: trek eerder aan de bel als het een maatschappelijk probleem betreft (zie eerder antwoord bijvoorbeeld bij EBS. Als Staten kunnen we hier dan eerder op anticiperen en zou mogelijk de maatschappelijke onrust minder geweest zijn.
- Wellicht wel uitgangspunten formuleren over wat de verwachtingen vanuit de Staten zijn.

ACHTERGRONDDOCUMENTEN

- [Memo PC juli 2023 informatierecht PS en individuele statenleden](#)
- [Mededeling + Rapport transparante bestuursstijl](#)
- [Mededeling Quick scan lokale democratie Flevoland](#)
- [Mededeling 'Informatierecht PS bij privaatrechtelijke verbonden partijen' Advies Pels Rijcken](#)
- [5 spelregels ambtelijke bijstand](#)
- [Uitvoeringsprogramma college](#)
- [Lange Termijn Agenda PS](#)

Kaderstelling

Achtergrondinformatie: kaderstelling

WAT IS HET:

In de memorie van toelichting bij de wet dualisering worden twee typen kaders benoemd:

- 1) Kaderstelling door middel van regelgeving (verordeningen) en budgetrecht (begroting): door middel van regels en geld kan de Staten zijn wensen realiseren;
- 2) Kaderstelling door middel van politiek-bestuurlijke instrumenten, zoals de vaststelling van beleidsnota's of moties.

Men onderscheidt ook wel beleidsinhoudelijke-, politieke-, financiële- en proceskaders.

Kaderstelling is een gelaagd verschijnsel: de begroting als financieel en algemeen beleidsmatig kader. Daarnaast de beleidsnota's (bijv. Omgevingsvisie), de kadernota's (bijvoorbeeld verbonden partijen) en visienota's (bijvoorbeeld Ruimtelijk voorstel) met daarin kaders (voor processen, beleid en financiën) op de beleidsterreinen. Niet altijd is duidelijk hoe de kaders van de begroting zich verhouden tot de kaders voor de beleidsterreinen. Andere typen kaders zijn: het coalitieakkoord en de partijprogramma's en de doelen van het individuele statenlid.

RELATIE MET INFORMATIERECHT

Goede kaderstelling is alleen mogelijk indien invulling is gegeven aan goede informatievoorziening. De actieve informatieplicht is zo geformuleerd dat het college op eigen initiatief alle informatie dient te geven die de Staten voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.

Wat verder helpt bij kaderstelling is een overzicht van het speelveld (wat is de 'netto beleidsruimte' voor de staten), inzicht in de implicaties van te maken keuzes en in indien gewenst het voorleggen van scenario's.

MOMENT EN INSTRUMENT

Idealiter geldt: hoe eerder je kunt starten, hoe beter. Instrumenten zoals een [langetermijnagenda](#) helpen om aan de voorkant van dossiers te komen, bijvoorbeeld met een startnotitie. Een startnotitie kan een kaderstellend instrument zijn, waarin je als Staten aangeeft welke financiële, procedurele dan wel inhoudelijke randvoorwaarden je belangrijk vindt.

Andere kaderstellende instrumenten zijn moties, amendementen, toezeggingen en bijvoorbeeld een initiatiefvoorstel.

RELATIE MET ANDERE ROLLEN

Betere kaders leiden tot betere controle. Oftewel: als het kader voor eenieder helder is, vergemakkelijkt dit de controle op de doelrealisatie, dan wel het (evaluatieve) gesprek over de mate waarin gewenste uitkomsten haalbaar zijn.

Kaderstelling

Achtergrondinformatie: kaderstelling (vervolg)

OPDRACHTGEVER OF RAAD VAN TOEZICHT?

Er wordt in de literatuur wel onderscheid gemaakt in twee modellen die iets zeggen over de mate van kaderstelling: opdrachtgever of Raad van toezicht. 'Als opdrachtgever hebben Provinciale Staten de leiding in de provinciale politiek. In de vergaderingen van de Provinciale Staten vinden de koersbepalende dialogen plaats. Provinciale Staten nemen in dit model zelf het initiatief om dergelijke dialogen te lanceren en om daarvoor de noodzakelijke informatie te verzamelen'.

Inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven adresseren hun wensen en verlangens aan de Provinciale Staten. Die vormen het platform waarin de verschillende belangen worden afgewogen met het oog op het algemeen belang van de provincie. De fracties in de Provinciale Staten opereren gezamenlijk om bepaalde kwesties uit te zoeken, bijvoorbeeld door een van hun leden aan te wijzen als rapporteur. Pas als Provinciale Staten een koers hebben weten te bepalen, geven ze Gedeputeerde Staten de opdracht om die koers verder uit te werken of over te gaan tot de uitvoering ervan. Vervolgens verzamelen Provinciale Staten ook zelf informatie om het handelen van Gedeputeerde Staten te controleren. Kortom, Provinciale Staten functioneren in dit model als opdrachtgever van Gedeputeerde Staten.

In het tweede model, van raad van toezicht, ligt de leiding juist in handen van Gedeputeerde Staten. Weliswaar moeten Provinciale Staten instemmen met de begroting, beleidsnota's en verordeningen, ze zijn afhankelijk van de informatie van Gedeputeerde Staten voor het bepalen van beleidslijnen en financiële kaders en voor het controleren van Gedeputeerde Staten. Externe partijen richten zich in dit model op Gedeputeerde Staten om hun wensen en verlangens kenbaar te maken. Provinciale Staten vervullen een toezichthoudende in plaats van opdrachtgevende rol. De democratische kwaliteit van dit tweede model is volgens de gegeven definitie minder. 'Als opdrachtgever is de provinciale volksvertegenwoordiging immers leidend, terwijl ze als raad van toezicht vooral volgend is.'

[Uit: Vollaard, H. \(2019\), 'De invloed van Provinciale Staten op Gedeputeerde Staten', in H. Binnema en H.Vollaard \(red.\), Provinciale politiek: De provincies democratisch getoetst. Amsterdam: Boom, pp. 133-156.](#)

FICTIEVE KADERS BIJ ONZE FICTIEVE CASUS BEDRIJVENTERREINEN

We gaan oefenen met de BOB aan de hand van een fictieve casus rondom een bedrijventerrein waarbij u kaderstellend aan de slag mag.

Om u op weg te helpen, een aantal fictieve kaders :

- a) Juridische en financiële kaders (verordening, beleidsregels, begroting, budget)
Voorbeeld:
 - bij de financiering dient sprake te zijn van% cofinanciering door.....
- b) Te behalen doelen, ambities, maatschappelijke effecten, esthetische effecten
Voorbeeld:
 - duurzaamheid is leidend in elke keuze
 - zo min mogelijk bedrijventerreinen, doordat elk bedrijventerreinen zo groot mogelijk wordt aangelegd
 - geen landbouwgrond
 - op elk bedrijventerrein een standbeeld van Han Lammers
- c) Proceskaders, omgeving betrekken (afstemming/overleg/consultatie/participatie)
Voorbeeld:
 - bij aanleg van een bedrijventerrein wordt het volgende participatie-instrument ingezet:

ACHTERGRONDDOCUMENT

- [RLI advies over verduurzaming bedrijventerreinen](#)

Het BOB-model

Achtergrondinformatie: de BOB

WAT IS HET?

Het BOB-model is een model van vergaderen en besluitvorming waarin drie fasen worden doorlopen: **B**eeldvorming, **O**ordeelsvorming en **B**esluitvorming. De oorsprong van het BOB-model ligt in het onderzoek naar interactieprocessen van Robert Bales en Fred Strodtbeck.

Beide onderzoekers deden in de jaren vijftig onderzoek naar besluitvormingsmodellen en introduceerden in 1951 het BOB-model. Het model was gebaseerd op de drie fasen theorie, waarbij zij stelden dat besluitvorming in drie fasen tot stand komt:

- 1) Oriëntatiefase, waarin vragen gesteld worden en informatie wordt gegeven;
- 2) Evaluatiefase, waarin het vragen naar en het geven van meningen centraal staat;
- 3) Controlefase (vragen naar-, en doen van voorstellen, resulterend in besluiten).

Deze drie fasen theorie is de basis voor het BOB-model en voorkomt dat besluiten te snel genomen worden.

In de kern komt het neer op het eerst verzamelen van de benodigde informatie; het op orde krijgen van het dossier. Vervolgens worden de meningen hierover gedeeld en besproken, om uiteindelijk tot besluitvorming te komen. Deze theorie is vertaald naar een politiek besluitvormingsproces, waarbij politici eerst geïnformeerd worden over een vraagstuk en daar een politiek debat over voeren alvorens zij een besluit nemen en stemmen over het voorliggende voorstel.

BEELDVORMING

De eerste fase van het BOB-model betreft de beeldvorming. In deze fase staat het verkrijgen van een goed beeld van het vraagstuk of onderwerp door de staten centraal. Er wordt een probleem aangekaart, mogelijke oplossingen worden geschetst, ontwikkelingen en trends worden weergegeven of er vindt een technische sessie plaats waarin de deelnemers worden bijgepraat over thematiek of een actuele stand van zaken. Daarnaast kunnen verschillende invalshoeken en alternatieven worden toegelicht, waarbij ook de consequenties van deze alternatieven duidelijk moeten worden gemaakt.

Het uitgangspunt is dat deelnemers aan deze beeldvormende sessies een goed beeld krijgen van hetgeen voorligt, welke keuzes van hen worden gevraagd en welke opties er zijn. Een belangrijk kenmerk van de beeldvormende fase is dat deze apolitiek plaatsvindt. Er wordt informatie opgehaald door de deelnemers.

In toenemende mate krijgt participatie een plek in de beeldvorming. Dat uit zich in verschillende vormen: beeldvormende commissie, meet en greet, luisterzitting, rondetafelgesprekken, voorbesprekingsronde, open podium, raadsplein, opinieplein, politieke markt etc.

WANNEER HEB JE VOLDOENDE BEELD?

Wanneer heb je als Statenlid voldoende inzicht in het voorliggende om je een oordeel te kunnen vormen en een besluit te nemen?

Dit vraagt in ieder geval om inzicht in:

- provinciale rol, rol GS, rol PS
- bestaande kaders en netto beleidsvrijheid (hoeveel ruimte voor kaderstelling)
- financiële omvang
- samenwerkingspartners
- eerdere besluitvorming en beleidskaders en de rol van de Staten daarbij
- dilemma's en alternatieven
- relevante ontwikkelingen
- relaties met andere thema's

Het BOB-model

Achtergrondinformatie: de BOB (vervolg)

KAN DE BEELDVORMING OOK ANDERS?

De Staten kunnen aan de bestaande beeldvorming elementen toevoegen, zoals werkbezoeken (als commissie) op locatie, agenderingsverzoeken op onderdelen, benaderen experts zoals RLI voor mee- en tegen denksessies, dialoogtafel, ideeënmarkt, aanvullende beeldvorming vragen t.o.v. aangedragen scenario's, bestuderen aanpak van andere provincies, gesprekken over het inrichten van participatie en hoe dit zich verhoudt tot volksvertegenwoordiging (verwachtingen), afspraken maken over verloop van communicatie (informatie naar staten, communicatie naar inwoners), mijlpalensturing en afspraken.

Bij ingewikkelde thema's kan worden gekozen voor een BOBOB. Dit geeft ruimte om bijvoorbeeld na een eerste beeldvorming alternatieve scenario's te (doen) onderzoeken.

ORDEELSVORMING: WAT WEL EN WAT NIET?

Wat is oordeelsvorming wel en niet?

- Gaat het bij oordeelsvorming alleen over je eigen oordeel over het voorliggende vraagstuk? (Ben ik tevreden met het voorliggende voorstel en de daarin verwoorde aanpak?)
- Of ook over het overtuigen van andere commissieleden en de inwoners van (een deel van uw standpunt)?
- Betekent dit iets voor het debat en wie u bevraagt? (bevraagt u alleen het college? Of ook de mede-fracties?)
- Zie je ook ruimte tot onderhandelen in de oordeelsvorming: ontdekken welke Statenleden dicht bij jouw standpunt zitten, waar mogelijkheden voor aansluiten en onderhandelen bestaan?
- Politiek handwerk: Hoe kun je je termijnen, overleg en politieke instrumenten inzetten om hierin verder te komen.

KAN DE OORDEELSVORMING OOK ANDERS?

De Staten kunnen de kwaliteit van deze fase vergroten door in de oordeelsvorming toe te voegen: hoorzittingen, andere gespreksvormen, andere manieren van vragen stellen die standpuntuitwisseling bevorderen. Oordeelsvorming kan ook anders ingevuld worden door vaker gespreksvoering over scenario's en kanttekeningen in te richten.

BESLUITVORMING

Staten kunnen hier de herkenbaarheid voor de inwoner van Flevoland vergroten door een politiek heldere uiteenzetting van het vraagstuk dat voorligt, het traject dat de Staten hebben doorlopen op weg naar besluitvorming inzichtelijk te maken en/of de dilemma's, oplossingen en uw politieke keuzen daarin te delen.

Infographic werkgroep Routekaart

